

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัด
ลำพูน

ชื่อผู้วิจัย : นายถวัลย์ พวงนุบผา

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: อาจารย์ ดร. รพีพร เทียมจันทร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: รองศาสตราจารย์วราภรณ์ ศิริสว่าง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูนและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านความรู้กับการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 25-60 ปีที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย จำนวน 360 คนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยในเขตเทศบาลตำบลวังผาง ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการ ($\bar{X}=3.43$, S.D. = 0.69) ด้านสถานที่ ($\bar{X}=3.12$, S.D. = 0.88) ด้านกระบวนการให้บริการและด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ($\bar{X}=3.11$, S.D. = 0.75) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=2.94$, S.D. = 0.76) และด้านค่าใช้จ่ายในการรักษา ($\bar{X}=2.93$, S.D. = 0.73) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยพบว่า ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .01$ ($r = 23.87$, $r = 25.91$ df = 10) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .05$ และ $p < .01$ ($r = 7.94$, $r = 12.58$ df = 2) ตามลำดับ ปัจจัยส่วน

บุคคลด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการและด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .01$ และ $p < .05$ ($r = 29.46, r = 18.16$ df = 4) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านสถานที่ ด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาและด้านการประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .01, p < .01, p < .01, p < .05$ และ $p < .01$ ($r = 23.87, r = 22.57, r = 44.39, r = 19.39, r = 26.94$ df = 10) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการและด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .01$ และ $p < .05$ ($r = 12.64, r = 9.58$ df = 18) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านสถานที่ และด้านค่าใช้จ่ายในการรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < .05, p < .01$ และ $p < .05$ ($r = 28.98, r = 34.64, r = 29.03, r = 24.88$ df = 10)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย พบว่า ร้อยละ 64.45 กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 8.08, S.D. = 1.07$) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจใช้บริการแพทย์แผนไทยด้านสถานที่ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการ ด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาและด้านการประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$

Title : factors influencing the decision making to use traditional medicine services of people in Wangphangsubdistrict municipality, Wiangnonglong district, Lamphun province.

The Author : Mr. Thawan Puangbupha

Degree : Master of Public Health

Thesis Advisors : Lecturer Dr. Rapeeporn Tiamjan Chairman
: Assoc. Prof. Waraphorn Sirisawang Member

ABSTARCT

This survey research aims to study factors that influence the decision in traditional medicine services of people in Wangphangsubdistrict municipality, WiangNong Long district, Lamphun and to find out relationship between personal factors and knowledge in traditional medicines of samples and traditional medicine service using. The sample used in this study are 360 people of age between 25 to 60 years who have ever used traditional medicines. All data are collected by using questionnaires and analyzed by using descriptive statistics and content Analysis.

Personal factors, the level of education and income, have statistical significantly related with the decision of Thai traditional using. Gender factor has relationship with service processes and service facilities. Age factor has relationship with service processes, service and products quality, service costs and information. Level of education has relationship with the service process, service and products quality, service facilities, service costs and information. Career factor has relationship with service processes. And personal income factor has relationship with quality of products and services, facilities and costs of services.

It was found that factors which have high influence in the decision of traditional medicines using in the Wangphangsubdistrict municipality are staff or service providers, service facilities, quality of services and products followed by service costs and information.

64.45 percent of sample have moderate knowledge in Thai traditional medicines. Thai traditional medicine knowledge has significantly positively relationship with the decision of using traditional medicines facilities, process of service, products quality, service providers, service costs and information at $p < .01$

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ณัฐกานต์ จิรัชญ์รัฐ ประสานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รพีพร เทียมจันทร์ และรองศาสตราจารย์วราภรณ์ ศิริสว่างกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอดจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บุญส่ง เกษมพิทักษ์พงศ์ หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ นายแพทย์จรัส สิงห์แก้ว ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี และคุณจุฬารัตน์ ม่านมุงศิลป์ หัวหน้ากลุ่มงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี ที่ได้กรุณาให้ทดลองเครื่องมือเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ที่ศูนย์การแพทย์ทางเลือกวัดต้นเหว และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลเวียงหนองล่อง ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังผาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคงหลวงที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ประจำสาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย และขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 5 ที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด ประโยชน์อันพึงได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบสำหรับผู้สนใจในการพัฒนาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการแพทย์แผนไทยต่อไป

ถวัลย์ พวงบุบผา